המכללה האקדמית נתניה ע"ר
רח' האוניברסיטה 1
קרית יצחק רבין
נתניה 42365

NETANYA ACADEMIC COLLEGE (R"S)
1 University St.
Kiryat Yitzhak Rabin
NETANYA 42365, ISRAEL

המכללה האקדמית נתניה

ביה"ס לניהול מערכות מידע

מבחן סוף במבוא למתמטיקה בדידה -סמסטר קיץ ה'תשע"ז.

מועד א יום ג כז תשרי התשע"ח 17-10-2017

- מורה: גיורא דולה, מתרגל: רענן שכטר.
- משך המבחן הוא שעתיים וחצי.
- אין להשתמש בחומר עזר.
- יש לבחור 5 שאלות מתוך 6.

בהצלחה.

עמותה רשומה 580242451 **Fax:** (972-9) 8844439 **:פקס** **Tel:** (972-9) 8607777 **:טל**

שאלה 1

נביט בפסוק $G(p,q,r)$ המוגדר על ידי :

$$\begin{pmatrix} p & q & r & G(p,q,r) \\ T & T & T & T \\ T & T & F & F \\ T & F & T & T \\ T & F & F & F \\ F & T & T & T \\ F & T & F & F \\ F & F & T & F \\ F & F & F & F \end{pmatrix}$$

א. בטא אותו בצורת DNF .

ב. הוכח $G(p,q,r) \equiv (p \vee q) \wedge r$

ג. פשט את הפסוקים $G(p,p,r), G(p,-p,r)$

שאלה 2

. א. נתונות הקבוצות $B = \{\{2,\phi\},\phi\}, A = \{2,\{\phi\},\phi\}$ מצא את הקבוצות הבאות :

1. $B \cap P(A)$
2. $P(A) - P(B)$
3. $P(B) \cup A$

ב. הוכח שלכל 3 קבוצות A,B,C מתקיים $(A-B)\cup(C-B)=(A\cup C)-B$

. ג. הוכח או סתור (ע"י דוגמא נגדית) : לכל שלוש קבוצות A,B,C מתקיים $A \cup (B-C) = A \cup B$

שאלה 3.

.

א. מצא את הפונקציות $g \circ f$ ו $f \circ g$ כאשר $f,g:\mathbf{R}\to\mathbf{R}$ המוגדרות ע"י הנוסחאות $f(x)=x^2+1, g(x)=x+2$.

ב. האם היחס הבינארי $h=\{(x,y)\in\mathbf{R}\times\mathbf{N} \mid y^2x^2-x=1\}$ הוא פונקציה? נמק את תשובתך.

שאלה 4

הוכח שפונקציה $f:\mathbb{R}-\{2\}\to\mathbb{R}-\{1\}$ המוגדרת ע"י הנוסחה $f(x)=\dfrac{x}{x-2}$ הפיכה ומצא את ההפוכה שלה.

שאלה 5

יהיו $R,S\subseteq X\times X$ שני יחסים . הוכח או סתור (ע"י דוגמא נגדית).

א. אם R ו S יחסי שקילות (רפלקסיביים סימטריים וטרנזיטיביים) אז $R\cap S$ גם הוא יחס שקילות..

ב.. נציב $X=\{0,1,2,3,4,5\}$ ו $R=\{(x,y)\mid \frac{x-y}{3}\in\mathbf{Z}\}, S=\{(0,1),(1,2),(0,2),(3,3),(3,4),(3,5)\}$.

כתוב את כל הזוגות של $R\circ S$. האם $R\circ S$ טרנזיטיבי ? נמק את תשובתך.

שאלה 6

6. מעל הקבוצה $A=\{1,2,4,8\}\times\{1,2,4,8\}$ נגדיר יחס על $A\times A$

$R=\{((a,b),(c,d))\in A\times A \mid \text{ad=bc}\}$.

א. הוכח ש- R יחס שקילות.

ב. מצא את $[(8,2)]_R$. כמה מחלקות שקילות יש?

<u>דף נוסחאות – מתמטיקה דיסקרטית</u>

תורת הקבוצות:

$A \cap (A \cup B) = A$	19	$A = B \Leftrightarrow \{x \in A \Leftrightarrow x \in B\}$	1
$A \cup (A \cap B) = A$	20	$A = B \Leftrightarrow \{(A \subseteq B) \cap (B \subseteq A)\}$	
$A - B = A \cap \overline{B}$	21	$A \cup B = \{x \rvert\ x \in A \ \cup\ x \in B\}$	2
$A - \emptyset = A$	22	$A \cap B = \{x \rvert\ x \in A \ \cap\ x \in B\}$	3
$A - A = \emptyset$	23	$A \times B = \{(a,b) \rvert\ a \in A \cap b \in B\}$	4
$\emptyset - A = \emptyset$	24	$A-B = \{x \rvert\ x \in A \ \cap\ x \notin B\}$	5
$A-B=\emptyset \Leftrightarrow A \subseteq B$	25	$\overline{A} = \{x \rvert\ x \notin A\}$	6
$A \cup \overline{A} = U$	26	$\lvert A \cup B\rvert = \lvert A\rvert + \lvert B\rvert - \lvert A \cap B\rvert$	7
$A \cap \overline{A} = \emptyset$	27	$x \notin A \Leftrightarrow x \in \overline{A}$	8
$A \cup U = U$	28	$A \cup B = B \cup A$	9
$A \cap U = A$	29	$(A \cup B) \cup C = A \cup (B \cup C)$	10
$\overline{\overline{A}} = A$	30	$A \cup A = A$	11
$\overline{\emptyset} = U$	31	$A \cap A = A$	12
$U - A = \overline{A}$	32	$A \cup \emptyset = A$	13
$\overline{(A \cup B)} = \overline{A} \cap \overline{B}$	33	$A \cap \emptyset = \emptyset$	14
$\overline{(A \cap B)} = \overline{A} \cup \overline{B}$	34	$A \cap B = B \cap A$	15
$\lvert P(A)\rvert = 2^n$	35	$(A \cap B) \cap C = A \cap (B \cap C)$	16
		$A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$	17
$A \subseteq A \cup B$	36	$A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$	18
$A \cap B \subseteq A$	37		

N – מספרים טבעים　Z – מספרים שלמים　Q – מספרים רציונאליים　R – מספרים ממשיים

$N \subset Z \subset Q \subset R$

<u>מכפלה קרטזית :</u>

$$A \times B = \{(a,b) \mid (a \in A) \wedge (b \in B)\}$$

<u>רפלקסיבי :</u>

$$\forall x \in A : (x,x) \in R$$

<u>סימטרי :</u>

$$\forall x, y \in A : (x,y) \in R \Rightarrow (y,x) \in R$$

<u>טרנזיטיבי :</u>

$$\forall x, y, z \in A : (x,y) \in R \wedge (y,z) \in R \Rightarrow (x,z) \in R$$

<u>פונקציות :</u>

<u>חח״ע :</u>

$$\forall x_1, x_2 \in X : x_1 \neq x_2 \Rightarrow f(x_1) \neq f(x_2)$$

על :

$\forall y \in Y, \exists x \in X : y = f(x)$

פונקציה הפוכה : שלמה חח״ע ועל

לוגיקה:

DNF ו CNF

לשורות בהן התוצאה T	DNF = (∗ ∧ ∗) ∨ (∗ ∧ ∗) ∨ …
לשורות בהן התוצאה F	CNF = (∗ ∨ ∗) ∧ (∗ ∨ ∗) ∧ …

חוקים:

1. חוק השלילה $\neg(\neg P) \equiv P$
2. חוק אידמפוטנטי $P \wedge P \equiv P, P \vee P \equiv P$.
3. חוק אסוציאטיבי $P \vee (Q \vee R) \equiv (P \vee Q) \vee R,$ $P \wedge (Q \wedge R) \equiv (P \wedge Q) \wedge R$.
4. חוק קומוטטיבי $P \wedge Q \equiv Q \wedge P,$ $P \vee Q \equiv Q \vee P$.
5. חוק דיסטריבוטיבי $P \wedge (Q \vee R) \equiv (P \wedge Q) \vee (P \wedge R),$ $P \vee (Q \wedge R) \equiv (P \vee Q) \wedge (P \vee R)$.
6. חוק היחידה $P \wedge \mathrm{T} \equiv P,$ $P \vee \mathrm{F} \equiv P$.
7. חוק השליטה $P \vee \mathrm{T} \equiv \mathrm{T},$ $P \wedge \mathrm{F} \equiv \mathrm{F}$.
8. חוק המשלים $P \wedge \neg P \equiv \mathrm{F}$ $P \vee \neg P \equiv \mathrm{T}$.
9. חוקי דה-מורגן $\neg(P \wedge Q) \equiv \neg P \vee \neg Q,$ $\neg(P \vee Q) \equiv \neg P \wedge \neg Q$.
10. חוקי הבליעה $P \vee (P \wedge Q) \equiv P,$ $P \wedge (P \vee Q) \equiv P$.

11. $P \Rightarrow Q \equiv \neg P \vee Q$
$P \Leftrightarrow Q \equiv (P \Rightarrow Q) \wedge (Q \Rightarrow P)$.

טבלאות אמת

P	Q	$P \wedge Q$	$P \vee Q$	$P \Rightarrow Q$	$P \Leftrightarrow Q$
T	**T**	**T**	**T**	**T**	**T**
T	**F**	**F**	**T**	**F**	**F**
F	**T**	**F**	**T**	**T**	**F**
F	**F**	**F**	**F**	**T**	**T**

מחלקת שקילות

$[a]_R = \{x \in X \mid (a,x) \in R\} = \{x \in X \mid (x,a) \in R\}$.

תשובות

תשובה 1 א,ב

$$G(p,q,r)\equiv(p\wedge q\wedge r)\vee(p\wedge(-q)\wedge r)\vee((-p)\wedge q\wedge r)\equiv dist\equiv[(p\wedge q)\vee(p\wedge(-q))\vee((-p)\wedge q)]\wedge r$$
$$\equiv dist\equiv[[p\wedge[q\vee(-q))]\vee((-p)\wedge q)]\wedge r\equiv[[p\wedge[T]]\vee((-p)\wedge q)]\wedge r\equiv[p\vee((-p)\wedge q)]\wedge r$$
$$\equiv dist\equiv[(p\vee(-p))\wedge(p\vee q)]\wedge r\equiv[(T)\wedge(p\vee q)]\wedge r\equiv(p\vee q)\wedge r$$

תשובה 1 ג

$$G(p,q,r)\equiv(p\vee q)\wedge r, G(p,p,r)\equiv(p\vee p)\wedge r\equiv p\wedge r, G(p,-p,r)\equiv(p\vee(-p))\wedge r\equiv T\wedge r\equiv r,$$

תשובה 2

א. נחשב קודם את $P(A),P(B)$.

$$P(B)=\{\phi,\{\phi\},\{\{2,\phi\}\},B\}$$

וכעת $P(A)=\{\phi,\{\phi\},\{2\},\{\{\phi\}\},\{2,\phi\},\{2,\{\phi\}\},\{\{\phi\},\phi\},A\}$:

1. $B\cap P(A)=B$
2. $P(A)-P(B)=P(A)=\{\{2\},\{\{\phi\}\},\{2,\phi\},\{2,\{\phi\}\},\{\{\phi\},\phi\},A\}$
3. $P(B)\cup A=\{\phi,\{\phi\},\{\{2,\phi\}\},B,2\}$

ב.

$$[x\in(A-B)\cup(C-B)]\equiv def \equiv[\{x\in(A-B)\}\vee\{x\in(C-B)\}]\equiv def$$
$$\equiv[(x\in A)\wedge(-(x\in B))]\vee[(x\in C)\wedge(-(x\in B))]$$
$$\equiv dist \equiv[(x\in A)\vee(x\in C)]\wedge(-(x\in B))\equiv def \equiv(x\in(A\cup C))\wedge(-(x\in B))\equiv def \equiv(x\in(A\cup C)-B)$$

ג נמצא דוגמא נגדית. אם $B\cap C\neq\phi$. נקבל סתירה. למשל

$A=\{0,1\},C=\{1,2\},B=\{2,3\}\rightarrow B-C=\{3\}$ אז

$$A\cup(B-C)=\{0,1,3\}\neq A\cup B=\{0,1,2,3\}$$

תשובה 3

א $(g\circ f)(x)=f(g(x))=(g(x))^2+1=(x+2)^2+1=x^2+4x+5$

$$(f\circ g)(x)=g(f(x))=f(x)+2=x^2+1+2=x^2+3$$

ב. עלינו לבדוק את תכונת החח״ע, כלומר לכל $x\in\mathbf{R}$ מספר ה $y\in\mathbf{N}$ ביחס איננו עולה על 1ף ואכן $y^2x^2-x=1\rightarrow y^2=\frac{1+x}{x^2}\rightarrow y=\sqrt{\frac{1+x}{x^2}}$. השורש נלקח בסימן חיובי כיון ש y מוגדר להיות בקבוצת הטבעיים $\mathbf{N}$, ויש לכל היותר פתרון אחד למשואה.

תשובה 4

נבדק חח״ע-יות

$$f(a)=\frac{a}{a-2}=f(b)=\frac{b}{b-2}\rightarrow a(b-2)=b(a-2)\rightarrow ab-2a=ab-2b\rightarrow-2a=-2b\rightarrow 2a=2b\rightarrow a=b$$

נבדק על

$$f(a)=\frac{a}{a-2}=b\rightarrow a=b(a-2)\rightarrow a=ab-2b\rightarrow 2b=ab-a\rightarrow 2b=a(b-1)\rightarrow a=\frac{2b}{b-1}\rightarrow f^{-1}(x)=\frac{2x}{x-1}$$

תשובה 5

א. נוכיח רפלקסיביות. לכל $x\in X$ מתקיים $(x,x)\in R$ כיון ש R רפלקסיבי ומתקיים $(x,x)\in S$ כיון ש S רפלקסיבי ולכן $(x,x)\in R\cap S$ ולכן $R\cap S$ רפלקסיבי

נוכיח סימטריה. נתון $(x,y)\in R\cap S$. לכן לפי ההגדרה $(x,y)\in R$ וגם $(x,y)\in S$
כיון ש R סימטרי נובע שמתקיים $(y,x)\in R$ כיון ש S סימטרי נובע שמתקיים
$(y,x)\in S$ ולכן לפי הגדרת החתוך נובע $(y,x)\in R\cap S$ ולכן $R\cap S$ סימטרי
נוכיח טרנזיטיביות. נתונים $(x,y),(y,z)\in R\cap S$. לכן לפי ההגדרה $(x,y),(y,z)\in R$
וגם $(x,y),(y,z)\in S$ כיון ש R טרנזיטיבי נובע שמתקיים $(x,z)\in R$ כיון ש S
טרנזיטיבי נובע שמתקיים $(x,z)\in S$ ולכן לפי הגדרת החתוך נובע $(x,z)\in R\cap S$
ולכן $R\cap S$ טרנזיטיבי

ב.

$$R=\{(0,3),(0,0),(3,0),(3,3),(1,1),(1,4),(4,1),(4,4),(2,2),(2,5),(5,2),(5,5)\},$$
$$S=\{(0,1),(1,2),(0,2),(3,3),(3,4),(3,5)\},$$
$$R\circ S=\{(0,1),(0,2),(3,1),(3,2),(1,2),(4,2),(0,3),(0,4),(0,5),(3,3),(3,4),(3,5)\}$$

על ידי מעבר על כל ה144 מקרים נובע כי $R\circ S$ הוא סימטרי.

תשובה 6

א. נוכיח כי R רפלקסיבי. בהנתן $(a,b)\in A$ נוכיח כי $((a,b),(a,b))\in R$ אבל באמת מתקיים $ab=ab$ כדרוש. נוכיח כי R סימטרי. בהנתן $((a,b),(c,d))\in R$ נוכיח כי $((c,d),(a,b))\in R$ לפי הנתון $ad=bc$ ולפי חוקי המספרים נובע כי $cb=da$ כדרוש. . נוכיח כי R טרנזיטיבי. בהנתן $((a,b),(c,d)),((c,d),(e,f))\in R$ נוכיח כי $((a,b),(e,f))\in R$ לפי הנתונים $ad=bc$ וגם ולפי הנתון נובע כי $cf=de$ נכפל את שני השויונים האחרונים ונקבל $acdf=bcde$. נצמצם במספר החיובי cd ונקבל $af=be$ כלומר $((a,b),(e,f))\in R$ ולכן R טרנזיטיבי.

ב. נכתוב את כל מחלקות השקילות $[(4,1)]_R=[(8,2)]_R$

$[(8,8)]_R=[(4,4)]_R=[(2,2)]_R=[(1,1)]_R$ $\quad [(8,4)]_R=[(4,2)]_R=[(2,1)]_R$ $\quad [(8,1)]_R$

$[(4,8)]_R=[(2,4)]_R=[(1,2)]_R$ $\quad [(2,8)]_R=[(1,4)]_R$ ו $[(1,8)]_R$ סה"כ 7 מחלקות שקילות.